

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum
in primis malas, concernit**

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

LXV.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](#)

LXV. Quintum Bonaventuræ argumentum à finali rerum omnium ordinatione desumitur: *Voluntas mala, eo ipso, quo mala est, inordinata est, Ergo quando exiit in actum novum, de novo inordinatur. Sed nihil potest Deus relinquere inordinatum. Ergo si peccatum non ordinatur nisi in pœna & est nova inordinatio; Ergo nova pœna: & ita semper cresceret.* Nempe illud absurdum, quod in superiori argumendo ex peccati merito, eò quod contra Deum est, collegerat, fore scilicet, ut crescentibus peccatis in infinitum crescant pœnae peccatorum, cum ignis furoris Divini, quo majorem inflammabilium materialium copiam repererit, eo majus incendium excitet, nunc ex alio fonte derivat, amore nimis ordinis Deo naturali. Sicut enim justitia Divina necessariò vindicat honoris sui violationem, neque pati potest, ut ullum peccatum impunè ferat peccator: ita amor ordinis in Deo contemptum ordinis ulciscitur, neque ferre potest, ut ulla inordinatio impunè grassetur. Esse verò DEum tenacissimum ordinis amatorem, neque S. Literarum testimonia, neque effectus Divini nos ignorare sinunt. Paulus gentium Apostolus, I. Cor. XIV. 40. *Omnia decenter & secundum ordinem fiant.* Salomo, vel quicunque aliis ex Hebræorum Sophis, Sapient. XI. 21. de Deo:

Πάντα μετρήσει ἀριθμῷ καὶ συμπῶν δίταξεν.

Pondere, mensurâ, numero DEUS omnia fecit.

Ad quem locum Augustinus, vel judicio Erasmi, quivis alias ex Augustino, Tom. IV. Dial. LXV. Quæst. q. 39. Numerus & mensura & pondus ipse Deus est. *Ipse est numerus sine numero, à quo est omnis numerus. Ipse est mensura sine mensurâ, à qua est omnis mensura. Ipse est pondus sine ponde, à quo est omne pondus.* Omnia ergo in numero & mensurâ & ponde dispositi, tanquam si diceret: *omnia in se dispositi.* Intuere hoc universum, ubiq; ordinem, etiam in ipsâ confusione rerum, deprehendes. Athanaf. Or. contr. Idol. p. 18. Ex universitatis istius ordine & harmonia, necesse est, ut animadvertiscas, omnium istorum principem esse Deum, eumq; unum & non plures. Quod lib. de Gen. ad literâ eleganter demonstrat Augustinus, c. XXII. inquiens: *Qui negant, etiam vilissimas, abjectissimasque hujus mundi particulas divinâ providentiâ regi, nec sanctis eloquitis tante autoritatis acquiescent, si in hac mundi parte, quam prout fortuitis motibus perturbari, potius quam sapientia divinæ summitatis re-*

L

gio

gē: & ut hoc quasi probent, gemino abutuntur arguento, vel quod supra
commemoravi, de inconstantia tempestatum, vel de felicitatibus atque infeli-
citatibus hominum, quod non pro vita meritis accident: viderent tantum or-
dinem, quantum in membris carnius cuiuslibet animantis appareat, non dico me-
dicis, qui hēc propter sua artis necessitatem diligenter patesacta & dinumera-
ta rimati sunt, sed cuiilibet mediocris cordis & considerationis homini: nonne
clamarent, ne puncto quidem temporis Deum, à quo est omnis mensurarum
modus, omnis parilitas numerorum, omnis ordo ponderum, ab ejus gubernatio-
ne cessare? Quid ergo absurdius, quid insulsius sentiri potest, quam eam to-
tam esse vacuam nutu & regimine providentia, cuius extrema & exigua vi-
deas tanta dispositione formari, ut aliquanto ardentius cogitata ineffabilem
incutiant admirationis horrorem? Jamverò effectus arguit de causā
suā & cum ordine quævis creata esse, ordineque regi luculentissi-
mè constet, DEum quoque in naturā suā ordinis amatorem esse
ōportet. Scripsit idem Augustinus duos de ordine libros, ad Ze-
nobium, qui habentur Tomo I. Op. Bas. pag. 443.s. sub quorum
initium, cap. III. profitetur: *Defendam quantum possum, ordinem rerum,*
nihilque preter ordinem fieri posse afferam. Tantum enim cum animo imbi-
bi aitque hausi, ut etiam si me quisquam in disputatione superarit, hoc nulli te-
meritati, sed rerum ordini tribuam. In progressu verò, regi omnia &
disponi ordinatissimā ratione à Deo, & quæ sœpe confusa nobis
videntur, nequaquam vagari extra ordinem, nihilque sine causa
geri in hac rerum universitate, quin & DEUM ipsum agi ordine,
producto ex effectibus, in quibus velut in speculo DEI natura re-
lucet, argumento confirmat: *Ordo est*, inquit, *per quem aguntur*
omnia, qua DEus constituit. Quid ipse DEUS, inquam, non tibi videtur agi
ordine? Prorsus videtur. Sicut ergo intra se DEUS ordo est, ut ita
loquar, id est, ordinatè se, quæcunque in Deo sunt, habent & or-
dine aguntur: ita non potest non velle, ut omnia extra se sint or-
do, id est, ut omnia ordinatissimā ratione & sese habeant & geran-
tur. Idque cum in corporibus & rebus inanimatis verum esse,
hujus universi machina & connexa rerum omnium dispositio de-
monstret, longè verius certè erit in iis, quæ DEI naturam, tan-
quam ordinis legem, propius attingunt, veluti cum de festatione
boni & fugâ mali sermocinamur. Secundum Xenophontem:

ita

83.

ita redditum est: nihil est pulchrius in omni ratione vite & dispositione atque ordine. Cum igitur pulcher sit ordo, deformis autem confusio, non poterit ille non a Deo amari, haec autem odio haberi. Ex quibus nunc denique duplicitate colligere possumus, primò ad mentem Bonaventuræ, deinde ad aliam ab illâ paululum differentem. Nam cum inordinatissimum sit, deviare ab ordine legis Divinæ à Deo, ordinis auctore, latæ, necesse est, quo ratio ordinis DEO intra se metipsum constet, ut haec tam grandis inordinatio in ordinem reducatur. Id quod dupli ratione fieri potest, primò, inordinationem per aliquid, quod secundum proportionem ordinis respondet, compensando, id est, peccata contra legem puniendo, quæ pœna delicto proportionaliter adæquatur; secundò, inordinationem pro rursus tollendo. Id enim & ad præsentis seculi ordinem tuendum à supremo magistratu fieri cernimus, ut vel delicta, contra suasmet leges commissa, pœnis compensent, vel delinquentem, ne peccare amplius possit, è medio tollant. Quod si factum est, observatum vel reductum ordinem esse, vulgo quoque dici solet. Hoc duntaxat dubium esse potest, quomodo pœna, quæ & ipsa quædam inordinatio est, ordinem restituere credi possit? sed accurate solvit nodum Augustinus, libro de verâ Religione, cap. XLI. Corruptitur, ait, homo exterior, aut profectu interioris, aut defectu suo. Sed profectu interioris ita corruptitur, ut totus immelius reformatur & restituatur in integrum in novissimâ tubâ, ut jam non corruptatur neque corrumpat. Defectu autem suo in pulchritudines corruptibiores, id est, pœnarum ordinem precipitatur. Nec miremusr, quod adhuc pulchritudines nominos, nihil enim est ordinatum, quod non sit pulchrum. Et si ut ait Apostolus: omnis ordo à DEO est. Necesse est autem, fateamur, meliorem esse hominem plorantem, quam letantem vermiculatum, & tamen vermiculi laudem sine ullo mendacio copiosè possum dicere, considerans nitorem coloris, figuram teretem corporis, priora cum mediis, media cum posterioribus congruentia & unitatis appetentiam pro sua natura humilitate servantia, nihil ex una parte formatum, quod non ex altera parili dimensione respondeat. Quid jam de ipsâ animâ dicam, vegetante modulum corporis sui, quomodo eum numerosè moveat, quomodo appetat convenientia, quomodo vincat aut caveat obſistentia, quantum potest & ad unum sensum incoluntatis referens omnia, unitatem illam conditricem naturarum omnium,

multò evidenter quam corpus insinuet; loquor de vermiculo animante quæcunque. Cineris & steroris laudem verisimè atque uberrimè plerique dixerunt. Quid ergo mirum est, si hominis animam, quæ ubicunque sit, & qualisunque sit, omni corpore est melior, dicam pulchritudinem ordinari & de pénis ejus alias pulchritudines fieri, cum ibi non sit, quando misera est, ubi beatos esse decet, sed ibi sit, ubi esse miseros decet. Jam verò, si dixeris, pénis exæquari peccandi in inferno licentiam, innumerabiles infernos & pénas, quæ ne cogitari nedum dici possunt, intriduces. Ut igitur hoc absurdum declines, peccaturos non esse damnatos, potius asserendum est. Si verò inordinationem planè omnem tolli ad severes, hoc ipso peccati nihil reliquum manebit, quippe quod in formaliter deviatio est ab ordine. Quæ sententia per id etiam confirmari potest, quod Paulus doceat, in consummatione seculi sublatum iri omnes Christi inimicos, ne uno quidem excepto, I. Cor. XV. 25.26. At si remaneret peccatum, non tolleretur præcipuus Christi inimicus, ex quo cæteri hostes Diabolus, mundus, mors, originem suam sumpererunt. Consequitur ergo, peccato nullum amplius in altero seculo locum futurum esse.

LXVI. Succedit sextum & apud Bonaventuram ultimum argumentum, ex atrocitate infernalium cruciatuum petitum: Esto, quod damnatis daretur libertas peccandi, nunquam fornicarentur, si redirent ad corpora & locum haberent. Constat, quod nollint peccare, cum magis horreant tantam pénam, quam delectationem peccati. Ergo videtur, quod non peccent. Nervus collectionis hic est: si unum peccarum, exempli causâ fornicationem, non appetunt damnati, ob delectationem, quam inde capere poterant, quia norunt, brevem hanc voluptatem æternis pénis compensari, ergo nec cætera appetent ob eandem rationem. Ubi enim eadem ratio est, ibi eadem consequentia, idem effectus. At verò damnati fornicationem appetere non possunt, propter intensissimos dolores, qui perpetuò tolerati libidini nulli locum relinquunt. Quæcunque enim hoc in seculo mala perpetramus, cum sub ratione mali, ceu supra disputavimus, neque velle ea neque facere possimus, sub spe quadam delectationis exinde percipiendæ perpetramus. At verò quæ delectatio potest esse illis, qui perpetuis uruntur cruciatibus & ubi semel leviter peccaverint, exquisitissimas illicò recipiunt pénas?

Pra-